

Muuramen kunnan
Kotoutumisohjelma
2023-2024

Hyväksytty kunnanhallituksessa 09.10.2023
Hyväksytty kunnanvaltuustossa 23.10.2023

Sisälllys

---

1. LUKU Johdanto	1
2. LUKU Maahanmuuton tilanne yleisesti	2
3. LUKU Käsitteiden määrittelyä	2
4. LUKU Kotoutumisen edistäminen	4
5. LUKU Sosiaali- ja terveyspalvelut	4
5.1 Sosiaalipalvelut.....	4
5.2 Toimeentulotuki	5
5.3 Aikuissosiaalityö ja perheiden palvelut	6
5.4 Terveyspalvelut	6
6. LUKU Asuminen	7
7. LUKU Kasvatus- ja opetuspalvelut	8
7.1 Varhaiskasvatus ja opetus	8
7.2 Perusopetus.....	9
7.3 Lukiokoulutus	9
7.4 Ammatillinen koulutus ja muu koulutus	9
8. LUKU Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut	10
9. LUKU Maahanmuuttajien yrittäjyyden edistäminen	11
10. LUKU Kelan palvelut	11
11. LUKU Työ- ja elinkeinohallinnon sekä työllisyyden kuntakoikeilun palvelut	13
11.1 Maahanmuuttajien alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma	13
12. LUKU Poliisin palvelut	14
13. LUKU Evankelis-luterilaisen seurakunnan palvelut	15
14. LUKU Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	15
15. LUKU Kielipalveluiden järjestäminen	15
16. LUKU Kotoutumiseen liittyvien kustannusten korvaaminen kunnille	16
17. LUKU Tiedottaminen	17
18. LUKU Kotoutumishjelman seuranta ja päivitys	17
19. LUKU Tietolähteitä	17

1. LUKU Johdanto

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi säädetty laki (1386/2010) tuli voimaan 1.9.2011. Lain mukaan kunnan on laadittava maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi sekä monialaisen yhteistyön edistämiseksi kotoutumisohjelma (KoTol 32 §), joka hyväksytään kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotoutumisohjelma tulee ottaa huomioon myös kunnan talousarviota ja -suunnitelma laadittaessa.

Kotouttamisohjelman velvoitteet alkavat, kun henkilö on saanut oleskeluluvan ja hänelle rekisteröidään ensimmäinen kotikunta väestörekisteriin. Kunta voi tehdä ELY-keskuksen kanssa monivuotisen sopimuksen pakolaisstatuksen tai suojelun perusteella oleskeluluvan saaneiden henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä (KoTol 41 §).

Kotoutumisen edistämistä koskevan lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Kotoutuminen on monimuotoinen käsite. Kotoutuminen on maahanmuuttaneen yksilöllinen prosessi, joka edistää hänen arjen kansalaisuuttaan ja yhdenvertaista asemaansa yhteiskunnassa. Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttaneen pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi erityisesti kotoutumisen alkuvaiheessa. Kyseessä on yksilöllinen kotoutumista tukeva suunnitelma, jonka maahanmuuttanut laatii yhteistyössä paikallisviranomaisten kanssa. Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttaneen suomen tai ruotsin kielen taidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Kotoutuminen on laaja-alaista ja siihen sisältyy kielitaidon lisäksi asuminen ja vapaa-aika, työllistyminen, osallisuus, oikeus koulutukseen sekä sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä syrjimättömyys.

Kotoutumisen edistämisen edistämisestä annettu laki sekä TE-palvelut 2024 uudistus tulevat vaikuttamaan myös Muuramen kunnan töiden organisoitumiseen. Vuoden 2025 alusta alkaen TE-palvelut 2024-uudistuksessa TE-palvelut siirtyvät kunnille. Kotoutumislain uudistuksen tavoiteltu voimaantuloaika on vuonna 2025 samanaikaisesti TE-palvelujen uudistuksen kanssa. Kotoutumislain uudistuksen tavoitteena on muun muassa vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahan muuttaneiden kotoutumista, selkeyttää eri toimijoiden vastuita, vahvistaa monialaista yhteistyötä sekä järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä päivittää kotoutumislakia vastaamaan viranomaistehtävien siirtojen aiheuttamiin muutostarpeisiin.

Kotoutumisohjelma tulee liittää kiinteästi osaksi kunnan strategiatyötä.

2. LUKU Maahanmuuton tilanne yleisesti

Maahanmuuttaneiden määrä on kasvanut Suomessa huomattavasti etenkin 2000-luvulla. Vuoden 2021 lopussa Suomessa asui yli 296 000 ulkomaan kansalaista ja vajaa 470 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä.

Työ, perhe ja opiskelu ovat pääsääntöiset syyt muuttaa Suomeen. Oleskelulupaa työntöön tai yrittäjyyden perusteella voi hakea, kun henkilöllä on Suomessa työpaikka tai oma yritys. Pääsääntö on, että oleskelulupaa haetaan ulkomailla ennen Suomeen muuttoa. Jos perheenjäsen asuu Suomessa voi hänen luokseen muuttaa, kun anoo oleskeluluvan perhesiteen perusteella. Tällä oleskeluluvalla on oikeus myös tehdä ansiotyötä ja opiskella ilman rajoituksia. Opiskelijan oleskelulupaa voi hakea, jos hänet on hyväksytty opiskelijaksi oppilaitokseen (yliopisto, ammattikorkeakoulu, lukio tai ammattikoulu) ja opinnot johtavat tutkintoon tai ammattiin tai hakija on tulossa vaihto-opiskelijaksi.

3. LUKU Käsitteiden määrittelyä

Kiintiöpakolainen

Henkilö, jolla on YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa.

Kotoutumisen edistämisellä tarkoitetaan monialaista viranomaisten ja muiden toimijoiden toimenpiteitä ja palveluita.

Kotouttamisohjelma

Kunnat laativat kotoutumisen edistämiseksi ja tukemiseksi kotouttamisohjelman, johon kotouttamislain mukaan sisällytetään myös etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäiseminen. Ohjelma sisältää suunnitelman kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä, palveluista, yhteistyöstä ja vastuista. Tavoitteena on, että kotouttamisohjelmat sovitetaan osaksi kunnan muuta strategista suunnittelua. Kotouttamisohjelman laatiminen on edellytys sille, että kunta voi saada valtiolta korvausta pakolaisten vastaanottamisesta aiheutuvin kustannuksiin.

Kotoutuminen

Vuorovaikutteinen kaksisuuntainen kehitysprosessi, jossa maahan- muuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on yksilöllinen ja yleensä myös ylisukupolvinen. Kotoutumiseen liittyy lisäksi myös oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.

Kotoutumissuunnitelma

Yksilöllinen kotoutumisen edistämiseksi laadittava suunnitelma, jossa kerrotaan kotoutumisen tavoitteista, palveluista ja palveluihin osallistumisesta. Kotoutumissuunnitelman tarkoituksena on edistää henkilön mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, suomalaisessa yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kotoutumissuunnitelman laatiminen edellyttää oleskelulupaa, oleskeluoikeuden rekisteröintiä, oleskelukorttia tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröintiä. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös alaikäiselle tai perheelle. Kotoutumissuunnitelma perustuu kotoutumislakiin (20-21§).

Maahanmuuttaja

Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.

Monikulttuurinen, monietninen

Monikulttuurisuudella tarkoitetaan maassa asuvien ihmisten taustojen ja eri kulttuuristen tapojen ja ymmärryksen huomioonottamista ja tasa-arvoa. Etnisyydessä on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiin. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien ja eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa. Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä.

Pakolainen

Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen takia (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.

Paluumuuttaja

Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen: esimerkkinä ruotsinsuomalaiset, Viron ja entisen Neuvostoliiton suomalaiset.

Siirtolainen

Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

Ulkomaalainen

Henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen.

Ulkomaalaistaustainen

Henkilö, jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi, ovat syntyneet ulkomailla. Mikäli henkilön molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, on henkilön taustamaa ensisijaisesti biologisen äidin syntymävaltio

Ulkosuomalainen

Suomen rajojen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai syntyperältään suomalainen henkilö, joka pitää itseään suomalaisena.

Tilapäinen suojelu

Tilapäistä suojelua voidaan antaa kansainvälisen suojelun tarpeessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka turvallinen paluu kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa ei ole mahdollinen sen vuoksi, että maasta tai sen lähialueilta on tapahtunut ihmisten joukkopako aseellisen selkkauksen tai muun väkivaltatilanteen taikka ympäristökatastrofin vuoksi. Tilapäisen suojelun antaminen edellyttää, että suojelun tarve voidaan arvioida lyhytaikaiseksi.

Lisätietoja: www.migri.fi/tilapainen-suojelu

4. LUKU Kotoutumisen edistäminen

Kotoutuminen on maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät. Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi maahanmuuttajan ja yhteiskunnan välillä. Kotoutumisen edetessä maahanmuuttajat saavat tarvitsemansa tiedot, taidot ja valmiudet toimiakseen yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä. Samalla vastaanottava yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuuksessa. Tämä edellyttää sitoutumista sekä maahanmuuttajilta itseltään että vastaanottavalta yhteiskunnalta.

1.9.2011 astui voimaan laki kotoutumisen edistämisestä (KotoL, 1386/2010), joka edellyttää viranomaisilta kehittävän kotoutumisen edistämiseen liittyvää monialasta yhteistyötä. Lain tarkoituksena on myös tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan edellytyksiä osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Tavoitteena on myös edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumislakia sovelletaan kaikkiin Suomessa asuviin maahanmuuttajiin, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity tai joille on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaan.

Kotoutumislaisissa määritellään kunnan, työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto), ministeriöiden, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) ja aluehallintovirastojen (AVI) tehtävät ja roolit kotoutumisen tukemisessa. Laissa korostuu myös maahanmuuttajan oma aktiivinen rooli ja osuus kotoutumisprosessissa. Kotoutumispalvelujen suunnittelun lähtökohtana ovat maahanmuuttajien yksilö- ja perhekohtaiset elämäntilanteet ja tarpeet. Tavoitteena on panostaa etenkin maahanmuuton alkuvaiheeseen tiedotuksen, ohjauksen, neuvonnan, alkukartoituksen, kotoutumisohjelman ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden avulla.

5. LUKU Sosiaali- ja terveystalvet

Keski-Suomen hyvinvointialue (hyvaks.fi) on vastannut Muuramen kunnan sosiaali- ja terveystalvetuista 1.1.2023 lähtien. Maahanmuuttajien talvetuja hoidetaan pääosin samoin perustein ja samoissa toimipisteissä kuin muidenkin asiakkaiden talvetuja, mutta määrättyissä tilanteissa he tarvitsevat erityistarpeisiinsa kohdennettuja ja räätälöityjä talvetuja.

5.1 Sosiaalitalvelut

Keski-Suomen Hyvinvointialueen tarjoamat sosiaalitalvelut löytyvät kattavasti nettisivuilta <https://hyvaks.fi/palvelumme/sosiaalitalvelut>.

Muuramen sosiaalitaitoimisto (Virastotie 8) on avoinna maanantaista perjantaihin klo 9–15, ja saatavilla on seuraavat sosiaalitalvelut:

- Lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaalityhjaus
- Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö
- Lastensuojelun avohuolto
- Sosiaalityhuollon talvetutarpeen arviointi
- Sosiaalityhuoltolain mukaiset asumistalvetut ja asumistalvetuohjaus
- Sosiaalityn kuntoutus
- Sosiaalityhjaus
- Sosiaalityö
- Tukea työllisyyteen
- Tukiperhetaitoiminta

- Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki
- Välitystili

Sosiaalipalvelut ovat tasavertaisesti kaikkien kotikuntalain (1994/201) mukaisesti kunnassa asuvien käytettävissä ja saatavilla. Maahanmuuttajien oikeudet kaikkiin etuusmuotoihin ja velvollisuudet palvelujen käyttäjinä ovat samat kuin kenellä tahansa. Sosiaalipalvelujen yleisenä tavoitteena on edistää lasten, nuorten, aikuisten ja perheiden hyvinvointia sekä ehkäistä syrjäytymistä. Kotouttamistyön lähtökohtana on asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen, vanhemmuuden tukeminen sekä koulutukseen ja työelämään kiinnittymisen edistäminen. Kotouttamistyö on arvioivaa ja suunnitelmallista palvelutoimintaa, joka edellyttää monialaista yhteistyötä.

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut (<https://hyvaks.fi/palvelumme/kotoutumista-tukevat-sosiaalipalvelut>) hyvinvointialueella on tarkoitettu maahanmuuttaneille henkilöille, jotka tarvitsevat paljon tukea kotoutumisensa alkuvaiheeseen. Heidän oleskelulupansa liittyy pakolaisuuteen. Tilapäistä suojelua saaneista hyvinvointialueen asiakkaiksi kuuluvat he, joille on ELY-keskuksen kautta myönnetty kuntapaikka. Aluksi arvioidaan, mitä palveluita maahanmuuttanut henkilö tarvitsee kotoutumiseen. Tarvittaessa hän saa tukea sosiaalityössä, sosiaaliohjauksessa ja mahdollisesti myös psyykkisen tuen tiimissä niin kauan kuin tukea tarvitsee, yleensä enintään kolmen vuoden ajan. Osa maahanmuuttaneista henkilöistä oppii kielen, saa työpaikan ja kotoutuu nopeasti. Osa tarvitsee pidempään tukea vaikeista kokemuksistaan toipumiseen ja suomalaisen yhteiskunnan jäseneksi oppimiseen. Asiakkaalla on tarvittaessa oikeus tulkkaukseen asioidessaan viranomaisten kanssa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut perustuvat sosiaalihuoltolakiin. Asiakkaan kanssa arvioidaan yhdessä säännöllisesti, onko hänellä yhä tarvetta sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Kotoutumista tukevien sosiaalipalvelujen asiakkaat ovat tulleet Suomeen kiintiöpakolaisina tai turvapaikanhakijoina. Palvelussa toimii nuorten tiimi, jonka työntekijät työskentelevät alaikäisinä turvapaikanhakijoina ilman huoltajaa Suomeen saapuneiden ja oleskeluluvan saaneiden nuorten kanssa. Kotoutumislain mukaisen jälkihuollon asiakkaalle tukea voidaan antaa siihen saakka, kunnes hän täyttää 25 vuotta tai saa Suomen kansalaisuuden. Alaikäisten nuorten huolenpito ja kasvatusta järjestetään esimerkiksi perheryhmäkodissa.

5.2 Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on henkilön tai perheen viimesijainen taloudellinen tuki, joka kattaa elämän perusmenoja. Suomessa asuva tai vakinaisesti oleskeleva henkilö tai perhe voi saada toimeentulotukea, jos tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin menoihin, kuten ruokaan ja asumiseen. Lähtökohtaisesti tuloiksi lasketaan kaikki käytettävissä olevat tulot ja varat. Jokaisella maassa tilapäisestikin oleskelevalla on kuitenkin oikeus saada kiireellisessä tilanteessa tukea välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon turvaamiseksi. Toimeentulotuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi etuudeksi, ja sen tarkoitus on auttaa tilapäisten vaikeuksien yli, ehkäistä sellaisten syntymistä ja edistää itsenäistä selviytymistä.

Toimeentulotuki muodostuu kolmesta osasta: perustoimeentulotuesta, täydentävästä toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. (<https://www.kela.fi/toimeentulotuki-kokonaisuus>). Oikeus perustoimeentulotukeen ratkaistaan tekemällä laskelma tuloista, varoista ja menoista. Laskelmassa tuloja ovat kaikki hakijan tai perheen käytettävissä olevat nettotulot ja varat. Nettotulot tarkoittavat tuloja, joista on vähennetty verot.

Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki haetaan hyvinvointialueelta. (<https://hyvaks.fi/palvelumme/taydentava-ja-ehkaiseva-toimeentulotuki>). Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää, jos henkilöllä tai perheellä on erityisiä tarpeita tai olosuhteet sitä vaativat. Henkilön tai perheen erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen

saamista, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita. Täydentävän toimeentulotuen myöntämisen kriteerit Keski-Suomen hyvinvointialueella 1.1.2023 alkaen on kirjattu erilliseen asiakirjaan. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta. Ehkäisevälle toimeentulotuella ei ole yksiselitteisiä myöntämisen kriteerejä, vaan viranhaltijat käyttävät sitä myönnettäessä laajaa harkintaa.

5.3 Aikuissosiaalityö ja perheiden palvelut

Hyvinvointialueen aikuissosiaalityössä (<https://hyvaks.fi/palvelumme/sosiaalityo>) tarjotaan erityistä tukea 18 vuotta täyttäneille asiakkaille. Tavoitteena on vahvistaa henkilön omaa toimintakykyä sekä ehkäistä sosiaalisten ongelmien syntymistä. Sosiaalityö alkaa palvelutarpeen arvioinnilla, jolloin kartoitetaan laaja-alaisesti asiakkaan elämäntilanne, vahvuudet ja voimavarat. Aikuissosiaalityö sisältää esimerkiksi asiakkaan aktivoimista työelämään, koulutukseen tai työkyvyn arviointiin ja päihteiden käytön seuraamista sekä hoitoon ohjaamista. Lisäksi tuetaan ja autetaan asumiseen liittyvissä ongelmissa ja etsitään arjen ongelmiin yhdessä ratkaisuja.

Lapsiperheiden sosiaalityö (<https://hyvaks.fi/palvelumme/lapsiperheiden-sosiaalityo-ja-sosiaaliohjaus>) on suunnitelmallista ja tavoitteellista työskentelyä yhdessä perheen kanssa. Lapsiperheiden sosiaalityön piiriin tullaan palvelutarpeen arvioinnin kautta. Perheiden palvelutarve ja heille järjestettävät palvelut arvioidaan sosiaalihuoltolain perusteella. Erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille määritellään oma sosiaalityöntekijä, joka vastaa palvelujen järjestämisestä. Tuki voi olla muodoltaan tilapäistä, jatkuvaa ja toistuvaa tai pysyvää ja pitkäaikaista. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksessa tuetaan ja ohjataan perheitä tilanteissa, joissa omat voimavarat ovat osoittautumassa riittämättömiksi. Sosiaaliohjaaja arvioi perheen avuntarpeen sosiaalihuoltolain mukaisesti ja järjestää heille sen mukaiset palvelut. Sosiaaliohjaus perustuu aina tavoitteelliseen ja yksilölliseen asiakassuunnitelmaan, joka tukee perheen hyvinvointia.

Perhetyössä (<https://hyvaks.fi/palvelumme/perhetyo>) tarjotaan lapsiperheille suunnitelmallista ja kokonaisvaltaista tukea. Tuen tarve havaitaan usein neuvolassa, päivähoidossa tai palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Myös perhe voi ottaa itse yhteyttä. Perhetyön perustehtävä on tukea perheiden elämänhallintaa ja heidän omien voimavarojensa käyttöä. Perhettä autetaan antamalla neuvoja lasten eri ikävaiheissa ilmeneviin haasteisiin. Perheille voidaan tarjota myös ryhmätoimintaa. Perhetyötä tehdään pääosin perheen kotona.

Lapsiperheen palvelutarpeen arvioinnissa sosiaaliohjaajat ja sosiaalityöntekijät tarjoavat matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa. Palvelutarpeen arviointiin otetaan yhteyttä, kun on huoli omasta tai perheen tilanteesta tai tarve saada ohjeistusta asioitten hoitamiseen. Myös lapsen, nuoren tai perheen kanssa työskentelevä viranomainen voi tehdä yhdessä lapsen tai perheen kanssa sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton, kun tilanne ei ole kiireellinen. Näissä tilanteissa yhteydenotto voi korvata lastensuojeluilmoituksen tekemisen tarpeen. Kiireellisissä lastensuojeluasioissa soimitaan sen kunnan lastensuojeluun, jossa lapsi on kirjoilla, ja tehdään lastensuojeluilmoitus (<https://hyvaks.fi/palvelumme/ota-yhteytta-lapsiperheen-tuen-tarpeesta-tai-tee-lastensuojeluilmoitus>).

5.4 Terveyspalvelut

Ulkomaalaissyntyisillä, joiden kotikunta on Keski-Suomen hyvinvointialueella, on oikeus sen järjestämiin terveyspalveluihin terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaisesti (esim. pakolaisaseman saanut). Maahanmuuttajien terveyspalveluihin ja hoitoon pääsy toteutuu terveydenhuoltolain puitteissa.

Terveyspalveluja järjestetään hyvinvointialueen terveyskeskuksissa ja terveysasemilla. Muuramen

terveyskeskus (Virastotie 10) sekä ajanvaraus vastaanotto- ja päivystysnumeroon on avoinna arkisin klo 8–20. Tarkemmat tiedot löytyvät hyvinvointialueen Muuramen terveyskeskuksen sivuilta: <https://hyvaks.fi/asiointi/muuramen-terveyskeskus>. Sivuilta löytyvät tarvittavat yhteystiedot ja asiointikanavat muun muassa lääkärin, hoitajan ja fysioterapeutin vastaanotolle, suun terveydenhuoltoon, äitiys- ja lastenneuvolaan, laboratorion (Fimlab) ajanvaraukseen sekä mielenterveys- ja päihdepalveluihin. Terveysasemien kiirevastaanotot, eli lähipäivystykset, toimivat ajanvarauksella. Terveysasemien kiirevastaanotoille varataan aina aika soittamalla omalle terveysasemalle, josta saat arvion hoidon tarpeellisuudesta sekä tilanteenmukaisia toimintaohjeita. Kaikilla terveysasemilla järjestetään kiirevastaanottoa arkipäivisin terveysaseman aukioloaikoina, osalla terveysasemista myös iltaisin, viikonloppuisin ja pyhäpäivinä. Muuramen terveyskeskuksen kiirevastaanotto (lähipäivystys) palvelee arkisin klo 8 – 20.

Aina ensisijaisesti käytetään aina ensin lähintä kiirevastaanottoa tai lähipäivystystä kotikunnasta riippumatta. Sairaala Novan yhteispäivystyksessä Jyväskylässä hoidetaan vain niitä potilaita, jotka sairauden tai tapaturman vuoksi on hoidettava välittömästi samana päivänä, eikä hoitoa voida siirtää seuraavaan päivään. Kun pohdintaan Sairaala Novan yhteispäivystykseen lähtemistä ja oma terveysasema on kiinni, soitetaan ensin Keski-Suomen hyvinvointialueen maksuttomaan Päivystysapuun 116117. Häätötilanteissa soitetaan aina ambulanssi numerosta 112.

Terveysasemilla suoritetaan maahanmuuttajille ja pakolaisille suunnattuja terveystarkastuksia (<https://hyvaks.fi/palvelumme/maahanmuuttajien-ja-pakolaisten-terveystarkastukset>), joiden tarkoitus on kartoittaa terveysongelmia, aloittaa havaittujen sairauksien hoito ja antaa palveluohjausta terveyspalveluiden tarkoituksenmukaiseen käyttöön liittyen. Terveystarkastukseen kuuluu verikokeiden, ulostenäytteen ja keuhkojen röntgenkuvan lisäksi esitettävä terveydentilan perustietolomake.

Terveystarkastusta varten asioidaan sekä sairaanhoitajan että lääkärin vastaanotolla. Sairaanhoitajan vastaanotolla esitellään terveydenhuoltopalveluja ja keskustellen käydään läpi henkilön sosiaalista taustaa, oleskelualueita ja olosuhteita ennen muuttoa. Lisäksi käsitellään henkilön ammattia, luku- ja kirjoitustaitoa, altistuksia mahdollisille tarttuville taudeille ja rokotusten tarvetta. Lääkärin vastaanotolla keskustellaan terveydentilan kannalta tärkeistä asioista ja kartoitetaan mahdollisten pitkäaikaissairauksien hoitoa. Pakolaisilla on oikeus saada samat terveydenhuoltopalvelut kuin muillakin asukkailla. Aikuisilla turvapaikanhakijoilla on oikeus saada kiireellinen sairaanhoito sekä välttämättömät terveydenhuollon palvelut, esimerkiksi äitiyshuolto. Alaikäisillä turvapaikanhakijoilla on oikeus saada samat terveydenhuoltopalvelut kuin muillakin asukkailla.

6. LUKU Asuminen

Muuramen kunnassa on tarjolla vuokra-asuntoja niin yksityisillä vuokaranantajilla kuin kunnan omistamilla Muuramen vuokra-asunnoilla. Muuramen kunnan alueella asuminen sijoittuu keskustaan, Jaakkolaan, Tervämäkeen, Verkkoniemeen, Velkapohjaan, Kotirantaan, Paavalinvuorelle, Vuorenlahteen, Hautalanmäelle, Rajalaan, Pitkälä-Riihiniemeen, Niittyaholle, Kinkomaalle, Isolahteen, Vihtalahteen, Saarenkylälle, Rannankylälle sekä Valkola-Rajahonkaan. Kunnan vuokra-asunnot haetaan hakemuksin. Yksityisten vuokra-asuntojen tarjonta selviää esimerkiksi kiinteistövälitysfirmoilta tai paikallislehden ilmoituksista.

7. LUKU Kasvatus- ja opetuspalvelut

7.1 Varhaiskasvatus ja opetus

Muuramessa varhaiskasvatuspalveluja järjestetään kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja kerhoissa. Toimintaa ohjaavat valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (VASU) ja Muuramen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Perhe voi hakea lapselleen varhaiskasvatuspaikkaa sekä kunnallisesta että yksityisestä varhaiskasvatuksesta. Kunta osallistuu yksityisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin myöntämällä perheelle palvelusetelin. Varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma eli lapsen vasu. Maahanmuuttajataustaisen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on samalla osa lapsen kotoutumissuunnitelmaa.

Tilapäisen suojelun piirissä olevilla sekä turvapaikkaa hakevilla lapsilla on oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen tilanteessa, jossa huoltaja esimerkiksi työskentelee, opiskelee tai siihen on muu vastaava syy. Myös kiireellisessä tilanteessa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on järjestettävä varhaiskasvatus muullekin kunnassa oleskelevalle henkilölle kuin kunnan asukkaalle. Kunnassa asuvien maahanmuuttajaperheiden ja turvapaikan saaneiden perheiden lapsilla on varhaiskasvatukseen mukainen subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksen järjestämisessä on aina ensisijaisesti mietittävä lapsen etua ja varhaiskasvatuksen järjestämisen tulee perustua lapsen tarpeiden yksilölliseen arviointiin. Varhaiskasvatuksessa lapsilla tulee olla mahdollisuus kehittää taitojaan ja tehdä valintoja esimerkiksi sukupuolesta, syntyperästä, kulttuuritaustasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta. Ammatillinen, avoin ja kunnioittava suhtautuminen monimuotoisiin perheisiin ja perheiden erilaisiin kieliin, kulttuureihin, katsomuksiin ja uskontoihin, perinteisiin sekä kasvatukseen luuo edellytyksiä hyvälle kasvatustyöntehtävälle.

Muuramessa tarjotaan varhaiskasvatusta suomen kielellä. Vieras- ja monikieliset lapset ovat samoissa varhaiskasvatuksen ryhmissä suomenkielisten lasten kanssa, ja heidän sopeutumistaan tuetaan rohkaisemalla ja kannustamalla vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Erilaisten lasten toimiminen yhdessä lisää luonnollisella tavalla suvaitsevaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Vieras- ja monikielisten lasten suomen kielen oppimista tuetaan lapsen omassa varhaiskasvatusryhmässä. Suomi toisena kielenä (S2) -opetuksesta vastaa varhaiskasvatuksen opettaja varhaiskasvatuksen erityisopettajan tuella.

Avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat lasten kerhot ja avoin päiväkotitoiminta. Kerhotoiminta on suunnattu kotihoidossa oleville lapsille, ja sen tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä. Kerhoissa on suunniteltua ja ohjattua leikkiä ja toimintaa. Avoin päiväkotitoiminta on kunnan tarjoamaa ammatillisesti ohjattua, maksutonta avointa varhaiskasvatuspalvelua alle kouluikäisille lapsille ja heidän lähiaikuisilleen.

Jokaisella kuusivuotiaalla ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus vähintään 700 tunnin maksuttomaan esiopetukseen. Lisäksi oikeus saada maksutonta esiopetusta koskee niitä seitsemänvuotiaita, joiden perusopetuksen aloittamista on lykätty vuodella. Jokaisen lapsen tulee osallistua esiopetukseen ja vastuu osallistumisesta on huoltajalla.

Esiopetuksessa laaditaan jokaiselle lapselle Leops-keskustelun (Leops - Lapsen esiopetussuunnitelma) yhteydessä esiopetusvuoden yksilölliset tavoitteet. Esiopetuksen opetuskieli on suomi. Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on laadittu erillinen monikielisyyden suunnitelma. Suomi toisena kielenä -opetus koskee lapsia, jotka opettelevat suomea toisena kielenä ja joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi.

7.2 Perusopetus

Muuramessa perusopetusta järjestetään 1-6 –luokkien osalta Mäkelänmäen, Isolahden ja Kinkomaan kouluissa sekä 7-9 –luokkien osalta Nisulanmäen koulussa. Toimintaa ohjaavat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet ja Muuramen paikallinen opetussuunnitelma.

Muuramen perusopetuksessa kaikki oppilaat opiskelevat suomenkielisissä perusopetusryhmissä tarvittaessa tuetusti. Oppilaita integroidaan koulun toimintaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Valmistavaan opetukseen sisältyvät mahdollisen tehostetun tai erityisen tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukitoimien käynnistäminen. Jokainen oppilas on oikeutettu kouluterveyden palveluihin sekä opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluihin.

Perusopetuslaissa säädetään maahanmuuttajille järjestettävästä perusopetukseen valmistavasta opetuksesta. Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tarvittavat valmiudet suomen kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Opetuksen tavoitteena on lisäksi tukea ja edistää oppilaiden oman äidinkielen hallintaa ja oman kulttuurin tuntemusta. Koska perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaiden kielitaito ja muut valmiudet vaihtelevat, jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, jossa määritellään tarkemmin valmistavan opetuksen tavoitteet. Tavoitteiden määrittelyn lähtökohtana ovat oppilaan suomen kielen taito sekä oppilaan aikaisempi koulunkäyntihistoria. Oppilaan oma opinto-ohjelma on osa kotouttamislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

7.3 Lukiokoulutus

Muuramen lukio on toisen asteen yleissivistävää lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos. Toimintaa ohjaavat valtakunnalliset lukion opetussuunnitelman perusteet ja Muuramen paikallinen opetussuunnitelma. Muuramen lukioon haetaan toisen asteen yhteishaussa nettihaun kautta (www.opintopolku.fi) maaliskuussa. Yhteishaun hakukortin lisäksi hakija täyttää Muuramen lukion sähköisen ainevalintakortin, mikäli Muuramen lukio on ensimmäisenä hakutoiveena. Lukioon valitaan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon perusteella (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, historia ja yhteiskuntaoppi, uskonto tai elämänkatsomustieto, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto ja terveystieto). Alin otettavien keskiarvoraja vaihtelee vuosittain hakijoiden tason ja määrän mukaan. Ulkomaisella todistuksella haetaan lukiopaikkaa yhteishaun tai jatkuvan haun kautta suoraan lukiosta.

Lukio järjestää tarvittaessa opiskelijoille erityisopetusta, S2-opetusta ja muuta opiskelun tukea. Opiskelijat ovat oikeutettuja opiskeluterveydenhuollon palveluihin sekä opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluihin. Lukion erityisopetuksen tarkoituksena on tukea ja ohjata opiskelijaa yksilöllisesti oppimisen ja opiskelun haasteissa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen tärkeä periaate on kohdata nuori yksilönä ja suhtautua oppimisen haasteisiin kannustavasti ja myönteisesti. Tuen tarkoituksena on lisätä opiskelijan hyvinvointia ja jaksamista sekä mahdollistaa lukio-opinnoista suoriutuminen. Oppimista tuetaan normaalissa luokkatyöskentelyssä opetushenkilöstön yhteistyönä sekä tarvittaessa myös moniammatillisessa yhteistyössä.

7.4 Ammatillinen koulutus ja muu koulutus

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia järjestää lukuisten alojen ammatillista koulutusta (perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sekä tutkinnon osat ja lyhytkoulutukset) Jyväskylässä ja Jämsässä. Lisäksi Gradia järjestää aikuisten perusopetusta sekä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA), joka on tarkoitettu oppivelvollisuusikäisille sekä muille valmentavaa koulutusta tarvitseville toisen asteen tutkintoa vaille oleville.

Taiteen perusopetuksen tanssin ja musiikin perusopetusta Muuramessa järjestää pääosin Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia kunnan omaa Musiikkileikkikoulua lukuun ottamatta. Kuvataiteen perusopetus toteutetaan kunnan omassa kuvataidekoulussa.

Vapaan sivistystyön toimintaa Muuramessa järjestää Jyväskylän kansalaisopisto, joka tarjoaa kohtuuhintaista ja monipuolista koulutusta sekä laaja-alaisia harrastusmahdollisuuksia.

8. LUKU Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut

Kirjasto- ja tietopalveluilla edistetään kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia tietoon, lukukokemuksiin sekä muihin sivistystä, kansalaistoimintaa ja elinikäistä oppimista tukeviin kokemuksiin. Kirjastopalvelujen tavoitteena on laajaa käyttäjäkuntaa kiinnostavat ja hyödyttävät monipuoliset palvelut, jotka tuotetaan monikanavaisina. Paikallisten palvelutarpeiden mukaan uudistuvat ja pääosin maksuttomat kirjastopalvelut ovat kaikenikäisten asukkaiden saavutettavissa myös alueellisesti mahdollisimman tasa-arvoisesti. Muuramen pääkirjasto toimii samassa rakennuksessa kunnanviraston kanssa. Lisäksi Kinkomaalla toimii omatoimikirjasto. Kirjastoauton pysäkit ovat Niittyahon koululla ja Isolahden kouluilla.

Muurame on osa Keski-kirjastoja. Kirjastoverkko kattaa kaikki Keski-Suomen 23 kuntaa sekä yli 50 toimipistettä. Sama kirjastokortti ja verkkokirjasto toimivat kaikissa alueen kunnissa. Teoksia voi tilata mistä tahansa kirjastosta haluamaansa kirjastoon ja yhdellä kirjastokortilla on lainattavissa yli 2,3 miljoonaa nidettä. Kirjaston kautta saavuttaa laajan valikoiman sähköistä aineistoa, kuten sähköisiä kirjoja ja äänikirjoja sekä aikakausi- ja sanomalehtiä. ePressin sanomalehdet sisältää yli 200 kotimaista sanomalehteä digitaalisina näköislehtinä. PressReader sisältää digitoituja sanoma- ja aikakauslehtiä eri puolilta maailmaa: yli 7000 lehteä 150 maasta ja noin 60 eri kielellä.

Kirjasto tukee yhteisöllisyyttä järjestämällä tapahtumia ja näyttelyitä, joihin on vapaa pääsy. Meidänkirjasto on kirjaston ja kulttuurin yhteinen tapahtumakonsepti, jonka puitteissa järjestetään kirjailijavierailuita, asiantuntijaluentoja ja muita kulttuuritapahtumia. Kirjasto on julkinen tila, jossa myös eri kieli- ja kulttuuritaustaisilla on mahdollisuus vapaamuotoiseen oleskeluun, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseen sekä toistensa tapaamiseen.

Kulttuuripalvelut luo edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kokemiselle Muuramessa. Kulttuuripalvelut tukee ja edesauttaa kuntalaisten omaehtoista kulttuuritoimintaa, järjestää ja tuottaa erilaisia kulttuuritilaisuuksia, -tapahtumia ja -palveluita sekä huolehtii kotiseutuun ja sen historiaan liittyvistä asioista. Lisäksi Kulttuuripalveluiden tehtäviin kuuluu mm. kulttuurin ja taiteen harjoittamisen ja harrastamisen tukeminen sekä yhteistyö kolmannen sektorin, kunnan muiden hallintokuntien ja seutukunnan kulttuuritoimijoiden kanssa.

Muuramen kunnan **liikuntapalveluiden** tehtävänä on luoda edellytykset seuratoiminnalle, järjestää liikuntatoimintaa sellaisille ryhmille, jotka jäävät seuratoiminnan ulkopuolelle sekä aktivoida kuntalaiset liikuntaharrastusten piiriin tuomaan elämäänsä terveyttä ja hyvinvointia, ennaltaehkäisemään sairauksia ja näin saada taloudellisia säästöjä terveys- ja sosiaalisektoreilla. Muurame tarjoaa monipuolisia liikuntamahdollisuuksia eri lajien harrastajille kuntoliikkujista aktiivurheilijoihin. Hyvässä kunnossa olevissa liikuntapaikoissa voi harrastaa niin yksilö- kuin joukkuelajejakin. Uimahallissa järjestetään ohjattuja vesijumppia, lasten vesiryhmiä ja uinninopetusta sekä lapsille että aikuisille.

Nuorisopalveluiden päätavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja auttaa nuoren kasvua aktiiviseksi ja hyvinvoivaksi yhteiskunnan kansalaiseksi. Nuorisopalvelut tarjoaa virikkeellistä, monipuolista ja monimuotoista toimintaa nuorten vapaa-aikaan sekä tukee vanhempien ja koulujen kasvatustyötä.

Perustyöhön sisältyy viitenä iltana viikossa avoinna oleva nuorisotila, pienryhmätoiminta, koulunuorisotyö, tapahtumat, retket, leirit, yksilöohjaus, etsivä nuorisotyö sekä digitaalinen nuorisotyö.

Kirjasto-, kulttuuri- liikunta- ja nuorisopalvelut edistävät toiminnallaan kulttuurien kohtaamista sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten osallisuutta, kotoutumista ja osallistumista tapahtumiin, tilaisuuksiin harrastuksiin ja muihin palveluihin.

9. LUKU Maahanmuuttajien yrittäjyyden edistäminen

Muuramen kunnan yrityspalvelut antaa yritysneuvontaa niin käynnissä oleville yrityksille kuin aloitteleville yrittäjillekin. Lisäksi teemme tiivistä yhteistyötä oppilaitos- ja järjestökenttä toimijoiden kesken alueen yrittäjyyskasvatukseen eteen. Yrityspalvelut antaa neuvontaa niin Muuramessa asuville Muurameen muuttaville henkilöille kuin myös Muurameen sijoittuville yrityksille.

Aloittavan yrittäjän palveluihin kuuluu mm. ohjausta yrityksen perustamiseen liittyen, liiketoimintasuunnitelman, kannattavuuslaskelman ja tulosenusteen laatimisessa sekä toimitilojen etsimisessä. Yrityspalvelut tukee starttirahahakemuksen valmistelussa sekä antaa vinkkejä aloittavalle yrittäjälle suunnattujen tukien ja avustusten kartoittamiseen ja niiden hakemiseen.

Toimivia yrityksille Muuramen kunnan yrityspalvelut tarjoavat mm. rekrytointi- sekä sijoittumispalveluita, henkilöstön koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen liittyviä palveluita, neuvontaa investointitukiasioissa sekä muissa kehittämiseen liittyvissä kysymyksissä. Yrityspalvelut tekee yhteistyötä kunnan työllisyyspalveluiden, TE-toimiston, ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa mm. maahanmuuttaneiden yrittäjyyden edistämiseksi. Ennen yrityksen perustamista kannattaa ottaa yhteyttä Muuramen kunnan yrityspalveluihin (janne.teppo@muurame.fi), jolloin voidaan suunnitella yhdessä yrityksen käynnistämiseen liittyvät toimenpiteet. Yrityspalvelut antaa neuvontaa tarpeen mukaan myös englannin kielellä.

Lisätietoja: [Yrityspalvelut – Muurame](#)

10. LUKU Kelan palvelut

Toiminta

Kela hoitaa Suomessa asuvien perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan asiakkaita ovat kaikki Suomessa asuvat sekä ulkomailla asuvat Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluva lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet ja perustoimeentulotuki. Lisäksi Kelahuolehtii vammaisetuksista ja sotilasavustuksista. Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen tarkoittaa sitä, onko henkilöllä oikeus Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan eli Kelan maksamiin etuuksiin. Oikeus etuuksiin voi olla joko Suomessa työskentelyn tai asumisen perusteella. Oikeus Kelan etuuksiin voi olla myös tilapäisesti tai vakinaisesti tai toistuvasti ulkomailla oleskelevalla asiakkaalla.

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin selvitetään siinä vaiheessa, kun asiakas hakee etuutta Kelasta tai kun Kelan etuutta saava henkilö muuttaa Suomesta ulkomaille.

Lisätietoja:

[Ulkomailta Suomeen - Kela](#)

Tilapäinen suojelu, Ukrainan sotaa pakenevien oikeus Kelan etuuksiin: [Ukrainan sodan vaikutuksista Kelan etuuksiin - Kela](#)

Asiointi Kelassa

Kelan puhelinpalvelu on avoinna ma – pe klo 9 - 16. Palvelunumerot: [Soita Kelaan - Kela](#)

Palvelupistepalvelu

Lähimmät palvelupiste palvelut löytyvät: [Tule käymään Kelassa - Kela](#)

Muuramessa Kelan palvelupiste palvelee Ma-Ke klo 9 – 15 osoitteessa Virastotie 8.

Asiointi ajanvarauksella

Ajantasaiset ohjeet asiakkaille ajanvarauspalvelusta: [Varaa aika - Kela](#)

Yhteistyökumppaneiden ajanvarauspalvelun ohjeet: [Ajan varaaminen asiakkaalle - Yhteistyökumppanit - Kela](#)

Asiointi verkossa

Lähes kaikki Kela asiat voi hoitaa asiointipalvelu OmaKelassa: [Asiointipalvelu OmaKela](#)

Asiointi toisen puolesta

Tietoa asiointista toisen puolesta löytyy useilla kielillä: [Kela kertoo valtuuttamisesta monella kielellä - Kela](#)

Kelan tulkkipalvelu

Kelan asiakkailta on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu tarjotuilla palvelukielillä. Tulkki voidaan tilata Kela-asian hoitamista varten, jos palvelutilanne ei muuten edisty yhteisen kielen puutteen takia. Esimerkiksi oleskeluluvalla tai vakuuttamisella ei ole vaikutusta oikeuteen käyttää tulkkaukspalveluja Kela-asioita hoidettaessa.

Tietoa Kelan etuuksista ja palveluista

Lisätietoa Kelan etuuksista ja palvelusta löytyy Kelan kotisivuilta [Henkilöasiakkaat - Kela](#)

Kotisivut palvelevat tällä hetkellä seuraavilla kielillä: englanti, arabia, dari, kurdi (sorani), persia (farsi), somali, ukraina, venäjä, viro. Sivuilta löytyy myös turvapaikanhakijoille suunnattuja asiointioppaita (video ja esitteitä eri kielillä) Kelan asiointiin.

Muita palveluita

[infofinland.fi](#)-palvelusta löytyy tietoja muutosta Suomeen, työpaikoista, opiskelusta, oleskeluvista, asumisesta ja jokapäiväisestä elämästä Suomessa. Monikielisiä suomalaisen yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyviä materiaaleja maahanmuuttajille on koottu [Kotona Suomessa -hankkeen sivuille](#).

11. LUKU Työ- ja elinkeinohallinnon sekä työllisyyden kuntakokeilun palvelut

Työllisyyden edistäminen on yksi tärkeimmistä kotoutumisen edistämisen toimenpiteistä, sillä työ nähdään yhtenä parhaimmista tavoista integroida ihmiset osaksi yhteiskuntaa. Työ luo vahvaa kuuluvuuden tunnetta. Työ- ja elinkeinotoimisto tai Työllisyyden kuntakokeilu vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista (Laki kotoutumisen edistamisestä 186/2010, 40 § ja Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 1269/2020, 12§).

Työikäisten kotouttaminen painottuu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisiin työllistämistä edistäviin toimiin, kuten ohjaamiseen avoimiin työpaikkoihin, työvoimakoulutukseen ja muihin ammatillisen kehittymisen palveluihin, kotoutumislain mukaiseen sekä työllisyysetuudella tuettuun omaehtoiseen koulutukseen sekä muihin työllistymistä edistäviin palveluihin.

Muuramen kunta vastaa palveluiden järjestämisestä sellaisella maahanmuuttajalle, joka ei ikänsä, terveydentilansa, perhetilanteen tai muun syyn vuoksi voi osallistua työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin.

Työllisyyden kuntakokeilu aloitti 1.3.2021 ja sen myötä suurin osa maahanmuuttajataustaisista työnhakijoista on siirtynyt TE-toimistosta kuntakokeilun asiakkaaksi (pl. yrittäjät, avoimille työmarkkinoille työllistyneet ja päätoimiset opiskelijat sekä tilapäistä suojelua saavat, joilla ei ole kotikuntamerkintää). Kotoutumisaikaisten asiakkaiden palvelut on keskitetty Jyväskylään International House Jyväskylään ja muiden vieraskielisten asiakkaiden palvelu hoidetaan omalla paikkakunnalla samalla tavoin kuin muiden työllisyyskokeilun asiakkaiden palvelut. Muurame on mukana Jyväskylän kuntakokeilussa yhdessä Jyväskylän, Laukaan ja Äänekosken kanssa.

International Jyväskylä – Info Center palvelee osoitteessa Kilpisenkatu 1 D, Jyväskylä. International Jyväskylä – Info Center toimisto palvelee niin ajanvarauksella kuin ilman ajanvarausta (ma – pe klo 12–15). Toimistolla voi käydä ma-pe klo 9–15. Ohjausta ja neuvontaa voi saada myös etäyhteydellä.

TE-toimiston ja Työllisyyden kuntakokeilun palvelut toteutetaan monikanavaisesti henkilökohtaisena palveluna, verkkopalveluna ja puhelinpalveluna. Työnhakijoita neuvotaan käyttämään asioinnissa hänen tilanteeseensa tarkoituksenmukaisinta palvelukanavaa. Verkkopalvelussa Työmarkkinatori (työmarkkinatori.fi) voi muun muassa ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, ilmoittaa työnhakuun liittyvistä muutoksista, tarkistaa omia asiakastietoja, antaa työttömyysturvaan liittyviä selvityksiä, hakea koulutuksiin ja päättää työhaun. Työvoimapalveluista ja kotoutumisesta on verkkopalveluissa tarjolla maahanmuuttajille videoina kuudella kielellä ja esitteitä 14:sta eri kielellä kotoutumispalvelut maahanmuuttajalle.

Valtakunnallinen henkilöasiakkaan puhelinpalvelu 0295 025 500 neuvoo työnhakija-asiakkaita TE-palveluissa, sähköisessä asioinnissa ja ohjaa palvelutarpeen mukaisiin palveluihin. Muuramen kunnan työllisyyspalvelut palvelee osoitteessa Virastotie 8, Muurame (kunnanvirasto). Muuramen kunnan työllisyyspalvelut palvelee asiakkaitaan niin ajanvarauksella kuin puhelimitse.

11.1 Maahanmuuttajien alkukartoitus ja kotoutumissuunnitelma

Maahanmuuttajille tehtävässä alkukartoituksessa arvioidaan yksilön valmiuksia esimerkiksi työllistymisen, opiskelun ja kielen oppimisen suhteen. Alkukartoituksessa selvitetään lisäksi maahanmuuttajan aiempi koulutus, historia, kielitaito ja muut tarvittavat seikat. (KoTol 9 §.) ja samalla arvioidaan, tarvitseeko maahanmuuttajalle tehdä kotoutumissuunnitelma (KoTol 11 §). Viranomaisen on vastuussa alkukartoituksen teosta. Työ- ja elinkeinotoimiston vastuulla on käynnistää alkukartoituksen teko maahanmuuttajalle, joka on työtön työnhakija (lain 916/2012 mukaisesti). Kunnan velvoitteena on toteuttaa alkukartoitus tilanteessa, jossa maahanmuuttaja saa toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti. Alkukartoitus on aloitettava kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta

koskevasta pyynnöstä. Alkukartoituksen tehneen viranomaistahon on ohjattava maahanmuuttaja muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluiden piiriin.

Kotoutumissuunnitelman teko perustuu alkukartoituksessa tehtyyn arvioon suunnitelman tarpeellisuudesta. Ensimmäinen suunnitelma on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluttua oleskeluluvan saamisesta. Tämän aikarajan jälkeen hakijalle laaditaan tarvittaessa työllistymissuunnitelma. Kotoutumissuunnitelma laaditaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja maahanmuuttajan yhteistyönä. Suunnitelma voidaan laatia vain yhden viranomaisen ja maahanmuuttajan kanssa perustellusta syystä, esim. silloin, kun alkukartoituksen perusteella arvioidaan, ettei suunnitelmaa ole tarpeen tehdä yhteistyössä. Kotoutumissuunnitelman laadinta on aloitettava viimeistään kahden viikon kuluttua alkukartoituksen tekemisestä (KoTol 11–13 §). Kotoutumissuunnitelmassa tulee sopia palveluista ja toimenpiteistä, joilla kotoutumista voidaan parhaalla tavalla edistää. Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma, jossa on huomioitava maahanmuuttajan tausta, toiveet ja muut henkilökohtaiset tekijät.

Työ- ja elinkeinotoimisto sopii suunnitelmassa työnhakuun liittyvistä tavoitteista ja toimista. Kunnan tehtävä on sopia kotoutumista ja työllistymistä edistävästä kunnan palveluista ja toimista, niiden maahanmuuttajien osalta, jotka eivät esimerkiksi terveydentilansa vuoksi voi osallistua työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin. Kunnan suunnitelma on tärkeää yhdistää muihin kunnassa tehtäviin palvelu- ja/tai asiakassuunnitelmiin (esim. päivähoido, perusopetus, lastensuojelu, vammaispalvelut).

Alaikäisen maahanmuuttajan osalta kunta on vastuussa kotoutumissuunnitelman teosta, jos siihen on tarvetta. Ilman huoltajaa saapuneella alaikäiselle oleskeluluvan saaneelle on aina tehtävä kotoutumissuunnitelma. Perheelle voidaan tehdä yhteinen suunnitelma tarpeen mukaan. Perheen yhteisessä suunnitelmassa on kiinnitettävä huomioita vanhemmuuden tukemiseen (KoTol 13–16 §).

Kunnan ja TE-toimiston velvollisuutena on tarjota suunnitelman mukaisia palveluja maahanmuuttajalle. Mikäli maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä suunnitelmaan laatimisesta, tarkistamisesta tai osallistumisesta toimenpiteisiin, voidaan oikeutta työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen rajoittaa työttömyysturvalain tai toimeentulotukilain mukaisesti. Suunnitelma on tarkistettava säännöllisesti, kunnan vähintään kerran vuodessa.

12. LUKU Poliisin palvelut

Poliisi on Suomen sisäisestä turvallisuudesta vastaava taho, jonka toimialaan kuuluvat ulkomaalaisten maahanmuuttoon ja maassa oleskeluun sekä osin turvapaikkatutkintaan liittyvät asiat. Internetistä Poliisin verkkosivuilta (www.poliisi.fi) on löydettävissä runsaasti ja usealla kielellä maahanmuuttajille tarkoitettuja ohjeita. Poliisi on muiden viranomaisten mukana tarjoamassa koulutusta ja neuvoja maahanmuuttajille. Sisä-Suomen poliisilaitos vastaa Keski-Suomen maakunnan poliisitoimesta.

Sisä-Suomen poliisilaitoksella lupapalveluja tarjotaan Jyväskylän poliisiasemalla osoitteessa Urhonkatu 2, 40100 Jyväskylä. Maahanmuuttotaustaiset henkilöt hakevat poliisilta useimmiten henkilökorttia tai ajokorttia.

13. LUKU Evankelis-luterilaisen seurakunnan palvelut

Seurakunnat tarjoavat monipuolista toimintaa kaiken ikäisille. Perhekerhot on tarkoitettu kotona päivisin oleville lapsille ja vanhemmille. Omia kerhotoimintoja on niin ala- kuin yläkouluikäisille sekä nuorille, nuorille aikuisille sekä aikuisille. Seurakunnassa järjestetään vuosittain paljon erilaisia tapahtumia, joihin kaikki ja kaikenikäiset voivat osallistua.

Seurakunnan työntekijöihin voi ottaa rohkeasti yhteyttä elämän erilaisissa tilanteissa. Kristillisen ihmiskäsityksen pohjalta toimien arvostamme ja kunnioitamme jokaista ihmistä, riippumatta hänen uskonnostaan, elämänkatsomuksestaan tai vakaumuksestaan. Seurakunta tarjoaa luontevan ja turvallisen yhteisön löytää sosiaalista verkostoa, mielekästä tekemistä ja tarkoitusta elämään. Seurakunta palvelee niin jäseniään kuin muitakin alueella asuvia ihmisiä. Seurakunnan toiminnasta lisätietoja seurakunnan nettisivuilta www.muuramenseurakunta.fi.

14. LUKU Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Keski-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa (ELY-keskus) hoidetaan alueellisesti kotoutumisen edistämiseen, pakolaisten vastaanottoon, työvoiman maahanmuuttoon ja hyvin väestösuhteisiin liittyviä tehtäviä. ELY-keskus vastaa kotoutumisen edistämisen alueellisesta koordinaatiosta, kehittämisestä ja yhteensovittamisesta.

15. LUKU Kielipalveluiden järjestäminen

Paikallisen kielen oppiminen on tärkeä taito maahanmuuttajille, jotta he voivat tuntea itsensä tasavertaisiksi kansalaisiksi. Tulkkaus- ja käännöspalveluilla edistetään kielellistä tasa-arvoa. Näin varmistetaan lisäksi asiakkaan ja viranomaisen oikeusturva. Tulkkauspalvelut on tarkoitettu ensisijaisesti maahanmuuton alkuvaiheeseen, sillä kotoutumisen tavoitteena on suomen kielen vähittäinen oppiminen itsenäisen asioinnin tueksi. Tulkkauspalveluita voidaan käyttää myös perustellusti myös silloin, kun on tärkeä varmistaa, että asiakas ymmärtää mistä asioista viranomaisen kanssa sovitaan, mitä häneltä edellytetään ja mitä sopimuksia hän allekirjoittaa. Ammattitulkkaa on käytettävä aina viranomaisasiointissa, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa. Ulkomaalaislain (301/2004) lupahallintoasioita koskevasta tulkkitsemisestä säädetään ulkomaalaislain pykälissä 10 ja 203.

Valtio korvaa kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden vastaanottoon liittyviä tulkkauskuksannuksia täysmääräisinä useiden vuosien ajan silloin, kun tulkkauspalveluja käytetään kotoutumiseen liittyvissä tilanteissa.

Kunnalle korvataan tulkkauspalveluja, jotka liittyvät

- sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiin,
- kotoutumissuunnitelman laadintaan
- maahanmuuton alkuvaiheen kotoutumispalveluiden käyttöön
- perehdyttämiseen kunnassa sekä
- koulun ja päiväkodin väliseen yhteistyöhön

Kunnalle korvaukset maksaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava KEHA-keskus. Korvaukset haetaan aluehallinnon asiointipalvelun kautta.

16. LUKU Kotoutumiseen liittyvien kustannusten korvaaminen kunnille

Kunnat ovat kotoutumislain mukaisesti oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti. Korvaukset on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan kunnassa sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. Lisäksi peruspalveluiden järjestämistä rahoitetaan valtionosuuksilla. Korvausten edellytyksenä on kotoutumislain mukaisesti tehty kunnan kotoutumishjelma ja ELY-keskusten kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksetaan pääsääntöisesti siitä alkaen, kun henkilölle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. Poikkeuksellisesti korvausta voidaan maksaa oleskeluluvasta alkaen henkilöistä, jotka ovat saaneet tilapäisen oleskeluluvan maasta poistumisen estymisen tai ulkomaalaislain poissulkemislausekkeen soveltamisen vuoksi, eivätkä he saa kotikuntalain mukaista kotikuntaa sen jälkeen, kun he ovat saaneet oleskeluluvan.

Korvaukset jakautuvat laskennallisiin korvauksiin ja toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin. Kunnalle korvaukset maksaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava KEHA-keskus.

Korvattavia kustannuksia ovat

- laskennallinen korvaus ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämiseksi kunnissa
- alkukartoituksen järjestäminen
- toimeentulotuki
- kiintiöpaikoisten vastaanottoon varautumisen kustannukset
- tulkkaus- ja käännöspalvelut
- alaikäisenä ilman hoitajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
- paluumuuttoavustus
- entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- ihmiskaupan uhreille annettujen palveluiden ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Henkilöt, joista korvausta voidaan myöntää:

Kustannuksia korvataan kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesta henkilöpiiristä:

kansainvälistä suojelua saavista,

- yksilöllisen inhimillisen syyn ja maasta poistamisen estämisen perusteella oleskeluluvan saaneista sekä henkilöistä, joille on myönnetty oleskelulupa poissulkemislausekkeita sovellettaessa,
- erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi Suomeen otetuista henkilöistä,
- ihmiskaupan uhreista,
- tilapäistä suojelua saavista henkilöistä, joille on rekisteröity kotikunta sekä
- edellä mainittujen henkilöiden perheenjäsenistä tai muista omaisista, jos henkilöillä on ollut perheside ennen näiden saapumista Suomeen

Lisäksi tiettyjä korvauksia myönnetään entisen Neuvostoliiton alueilta tulleiden ja Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden henkilöiden kustannuksista.

Laskennallista korvausta kunta saa jokaisesta vastaanotetusta henkilöstä seuraavasti:

- 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta 1 955 euroa vuodessa ja
- alle 7-vuotiaan henkilön osalta 6 503 euroa vuodessa.

Laskennallinen korvaus on jaettu 1.1.2023 alkaen kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Korvausaika on kiintiöpakolaisilla neljä vuotta ja turvapaikkamenettelyn kautta tulleista henkilöillä kolme vuotta.

Lisäksi korvataan todellisten kulujen mukaan

- toimeentulotuen kustannukset kolmen vuoden ajan ensimmäisestä kotikuntamerkinästä
- sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksia
- tulkkipalvelu
- kotoutumiskustannuksia.

Kohderyhmään kuuluvat henkilöt huomioidaan myös valtionosuuksissa, joita kunnille maksetaan oppivelvollisuusikäisten maahanmuuttajalasten määrän mukaan. Lisäksi Työ- ja elinkeinohallinto rahoittaa kotoutumiskoulutusta ja opetushallinto valmistavaa opetusta. Myös erilaisia hankerahoituksia on mahdollista hakea kotouttamisen ja kotoutumisen edistämiseksi.

17. LUKU Tiedottaminen

Tiedottamisella on tärkeä osa ja se on merkityksellinen maahanmuuttajien kotoutumisen edistymisessä sekä onnistumisessa. Kaikkien toimialojen tulee kiinnittää huomioita tiedon saatavuuteen sekä ymmärrettävyyteen.

18. LUKU Kotoutumisohjelman seuranta ja päivitys

Kotouttamislain mukaan kuntien kotouttamisohjelmat tulee päivittää vähintään neljän vuoden välein eli kerran kunnanvaltuustokauden aikana. Tämänhetkinen kotoutumissuunnitelma on valmisteltu vuosille 2023-2024 eikä nelivuotiskaudeksi, koska kotoutumislakia ollaan uudistamassa vuoden 2025 alusta alkaen. Kotoutumisohjelman laadinnasta sekä päivityksestä huolehtii sivistysjohtaja yhdessä työllisyyspäällikön kanssa.

19. LUKU Tietolähteitä

[Valtioneuvosto](#)

Työ- ja elinkeinoministeriö [Kotoutuminen](#)

Sisäministeriö [Maahanmuutto](#)

[Maahanmuuttovirasto](#)

Väestöliitto, [monikulttuurisuus](#)

Monikulttuurisen pedagogiikan sivusto [Moped - monikulttuurisen opetuksen virtuaalikoulu](#)